

Ensemble Noord-Kennemerland

Aardkundige waarden Noord-Kennemerland

Dit ensemble bestaat uit twee deelgebieden: een kustgebied met strandwallen en voormalige zeegaten met mariene sedimenten, en het achterland met een afwisseling van mariene sedimenten en veenlagen. De holocene sedimentatiegeschiedenis in beide gebieden is nauw verweven en veranderingen in het ene gebied beïnvloedden de sedimentatiepatronen in het andere.

Het duingebied ten noorden van het Noordzeekanaal bestaat uit een omvangrijk, vrijwel aaneengesloten kustduingebied dat loopt van Camperduin, via Bergen en Egmond tot aan Wijk aan Zee. Het zijn lage tot (zeer) hoge (tot 60 meter boven NAP) jonge kustduinen, veelal met met strandvlaktes, en meer landinwaarts oudere duinen op strandwalresten. Ze hebben min of meer een zuidwest-noordoost oriëntatie, door de dominante zuidwestenwind. De jonge duinen ontstonden pas in de negende eeuw na Chr. en vormden zich in verschillende fasen.

De oudste strandwallen zijn tussen 6500 en 5500 jaar geleden ontstaan door de aanvoer van zeezand door een stijgende zeespiegel. Ze werden al vroeg bewoond.

In de strandwallen, de oude duinen en strandvlakten (tot 10 meter boven NAP) vond bodemrijping plaats (ontzilting). Op de overgang van de duinzone naar het polderland ligt een binnenduintrandgordel met een strandwallen- en strandvlaktenlandschap, variërend in ouderdom, omvang, hoogte en breedte.

Nabij Castricum bevond zich ooit een zeegat, het zogenaamde Oer-IJ. Dit lag ooit in de buurt van Beverwijk lag nadat het zeegat bij Haarlem (6800- 4800 jaar geleden) geblokkeerd werd. In de loop der eeuwen verschoof het noordwaarts tot bij Castricum. Het Oer-IJ-gebied bestrijkt de zone waar de vroegere binnendelta van de noordelijke Rijntak lag. Deze mondde westelijk van Castricum in de Noordzee uit. Het complexe getij-afzettingenpatroon (met zee-erosiegeulen en lokale strandwalresten) in de Castricumerpolder, in de omgeving van Heemskerk-Uitgeest-Castricum-Heiloo, is representatief voor het voormalige Oer-IJ-gebied. Het zijn restanten van de oude binnendelta die al in de ijzertijd (ca. 200 v.Chr.) dichtbevolkt was.

De zeegaten van Bergen (8200-2800 jaar geleden) en Uitgeest (5800-5200 jaar geleden) veroorzaakten het Hauwertsysteem

(West-Friesland) en het Beemstersysteem (Wormer, Purmer, Schermer, etc.). Zie hiervoor ook West-Friesland.

Bijzondere aardkundig waardevolle verschijnselen zijn onder meer:

- Uitlopende bijzondere duinvormen (loopduinen, paraboolduinen, kamduinen) en uiteenlopende uitblazingsvalleien.
- Op de grens tussen Bergen en Bergen aan Zee ligt de zogeheten kalkgrens: ten zuiden hiervan liggen voornamelijk kalkhoudende duinzandgronden, ten noorden alleen kalkloze duinzanden.
- Lokaal aan de voet van de hoge duinen bevinden zich duinrellen (bronnen), zoals langs de binnenduintrand van het Hargergat Bergen-Schoorl.
- Zeldzaam zijn de haakwallen in het strandwallengebied oostelijk van Bergen.
- Strandwallen, strandwalresten (en strandvlakten, de meeste al eeuwen bewoond en bebouwd) zijn bijvoorbeeld te vinden nabij Heilooërbos, Nijenrode, Heiloo-Alkmaar, en bij Limmen-Heiloo, Oosterzijpolder en omstreken, bij Akersloot, en bij Het Die en de Limmerpolder.

Meer informatie over aardkundig erfgoed in Noord-Holland vindt u [hier](#).